

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorských studijních programů na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně

únor 2013

O zahájení hodnocení doktorských studijních programů (dále DSP) rozhodla Akreditační komise (dále AK), která dle § 84 odst. 1 písmeno a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), pečuje o kvalitu vysokoškolského vzdělávání a všestranně posuzuje vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou další tvůrčí činnost vysokých škol na svém zasedání ve dnech 13. – 15. září 2010.

Účelová pracovní skupina (dále ÚPS), kterou AK pro hodnocení DSP na Fakultě výtvarných umění Vysokého učení technického v Brně (dále FaVU VUT) jmenovala, pracovala ve složení:

prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc. – předseda, prof. MgA. Zoja Mikotová, doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc., akad. mal. Václav Špale, doc. Stanislav Zippe.

Návštěvy na FaVU VUT se dne 23.10.2012 za ÚPS zúčastnili: prof. PhDr. Lubomír Slavíček, CSc., prof. MgA. Zoja Mikotová, doc. PhDr. Lubomír Spurný, Ph.D., prof. PhDr. Jiří Kroupa, CSc. a Mgr. Dagmar Kaplanová (pracovnice sekretariátu AK).

Za FaVU VUT se jednání zúčastnili: děkan MgA. Milan Houser, PhDr. Kaliopi Chamonikola, Ph.D. z Katedry teorií a dějin umění a dosavadní tajemník oborové rady FaVU VUT prof. PaedDr. Radek Horáček, Ph.D.

Úvod

Zpráva vychází ze „Sebehodnotící zprávy o uskutečňování doktorských studijních programů“ (dále DSP) zpracované na základě „Dotazníku pro hodnocení akreditovaných činností – doktorské studijní programy“, dalších podkladových materiálů zpracovaných FaVU, dále z veřejně dostupných informací (zejména informací umístěných na webových stránkách FaVU a VUT) a z poznatků, které vyplynuly z návštěvy na FaVU. ÚPS byla předložena následující dokumentace – zápisy zasedání Umělecké rady se schválením akreditačních žádostí, popř. schválením zkušebních komisí; zápisy ze zasedání oborových rad; studijní a zkušební řád; kompletní studijní dokumentace všech studentů doktorského studijního programu; materiály vztahující se k obhajobám doktorských disertací, včetně posudků oponentů. Veškerá dokumentace byla shledána v pořádku a je na FaVU řádně archivována.

V průběhu setkání ÚPS se zástupci fakulty byla jeho úvodní část věnována zejména diskusi o specifickém postavení doktorského studia na uměleckých školách u DSP, které jsou zaměřeny především na tvůrčí činnost v oblasti umění, a za situace, kdy úspěšné absolvování doktorského studia a titul Ph.D. nejsou sice formálně vyžadovanými atributy pro zahájení habilitačního řízení nebo řízení k jmenování profesorem, ale představují nezbytnou podmínku pro akreditaci habilitačního a profesorského řízení. I proto by ke studiu měli být přijímáni hlavně studenti, kteří mají předpoklady nejen k původní umělecké činnosti, ale, kteří jsou schopni sami provést její teoretickou reflexi, tak, aby výsledky byly srovnatelné např. s výsledky humanitně zaměřených DSP. Ani v uměleckých oborech nelze totiž zapomínat, že disertační práce musí být samostatným teoretickým výstupem studia, který je v případě uměleckých škol většinou vázán na konkrétní umělecký projekt nebo výkon, a že absolventi

doktorského studia mají titul Ph.D. To pochopitelně vede k nutnosti dobře zvážit smysl a promyslet zaměření konkrétního DSO, především výrazně posílit jeho teoretickou část, a následně v maximální míře zajistit potřebnou kvalitu doktorského studia.

Přehled akreditovaných DSP / DSO:

Název DSP	Název DSO
Výtvarná umění	Umění ve veřejném prostoru a umělecký provoz

Na FaVu je akreditován jeden DSP *Výtvarná umění* s jedním DSO *Umění ve veřejném prostoru a umělecký provoz*. DSO se standardní dobou studia 3 roky je akreditován od roku 2010 v českém a v anglickém jazyce, v prezenční a kombinované formě studia, platnost akreditace je do 1. 3. 2018.

Doktorské studium se na FaVU řídí „Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně“, „Směrnici děkana FaVU VUT v Brně pro studium v doktorském studijním programu“ (č. S9/2011) a každoročně inovovanou směrnici děkana FaVU v Brně o podmínkách přijímacího řízení do doktorského studia. Uvedené řády a směrnice jsou přístupné na webových stránkách VUT a FaVU.

Výzkumná, vývojová a umělecká činnost

V hodnoceném období byl ve spolupráci s FF MU řešen jeden projekt GAČR (2006–2009 *Projekt výzkumu interaktivních médií*). Jinak vzhledem k zaměření školy a také k dostatečně známé obtížnosti dosáhnout na granty GAČR v případě umělecky zaměřených projektů, převážná část činnosti v této oblasti směřuje spíše k realizaci výstav či kurátorských aktivit, při nichž jsou využívány především interní granty FaVU a VUT, respektive ve spolupráci s ostatními uměleckými výtvarnými školami centralizované projekty MŠMT.

Umělecká aktivita, respektive jejich odborná a publikační činnost školitelů a pedagogů podílejících se na výuce jsou na velmi dobré úrovni.

Akademičtí pracovníci (garanti a školitelé)

Vedení fakulty trvale věnuje značnou pozornost zkvalitnění pedagogického zajištění DSO a lze konstatovat, že rovněž průběžně sleduje odborný růst akademických pracovníků.

Na realizaci DSP se podílejí akademičtí pracovníci FaVU a externí odborníci ve spolupráci s oborovou radou, složenou z fakultních i mimofakultních odborníků. Složení oborové rady doznalo v průběhu hodnoceného období určité změny. Do 29. 2. 2012 ji tvořilo 10 členů, z toho 7 interních a 3 externí, po tomto datu je oborová rada jedenáctičlenná a sestává z 8 interních a 3 externích členů. Složení obou dvou rad, ve kterých byli nebo jsou zastoupení významní umělci, respektive teoretici, lze považovat za reprezentativní. Nicméně určitým problémem je účast jednoho (v původní), resp. dvou (ve stávající oborové radě) dosud nehabilitovaných členů.

Garant DSO prof. akad. sochař Michal Gabriel, splňuje standardy AK a jeho umělecká a tvůrčí činnost plně odpovídá zaměření studijního oboru. Na velmi dobré tvůrčí a odborné úrovni jsou i všichni školitelé, vyvážená je i jejich věková struktura. V současné době se na vedení doktorandů podílí 11 školitelů, přičemž na jednoho školitele připadá zpravidla jeden, případně dva studenti. Výjimkou jsou dva školitelé, kteří v současnosti vedou tři disertační

práce.

Disertační práce

V hodnoceném období bylo úspěšně obhájeno 7 disertačních prací, vcelku vyrovnané úrovně, o čemž mj. svědčí i objektivně zpracované posudky oponentů, výstižně pojmenovávající jejich případné klady a nedostatky.

Témata disertačních prací jsou spolu se seznamem školitelů vypisována pro přijímací řízení do DSP v každém akademickém roce. Témata, která byla vypsána pro přijímací řízení do DSP na akademický rok 2012/2013 ukazují již na určitou vyčerpanost vhodných témat odpovídajících zaměření DSO, zejména pokud jde o zaměření na umění ve veřejném prostoru a proto v některých případech dochází k poněkud neústrojnému naroubování na toto zaměření.

Obhájené disertační práce jsou v elektronické podobě zveřejňovány na webové stránce VUT.

Studenti a absolventi, mobilita studentů

Celkový počet studentů (za posledních 5 let)	Počet absolventů	Počet stávajících studentů	
		prezenční forma	kombinovaná forma
31	7	14	

Studijní povinnosti studentů DSP na FaVU pokud jde o publikování dílčích výsledků disertační práce, odbornou a organizační práci pro ateliér a fakultu, umělecké a veřejné aktivity, grantové aktivity a odborné a umělecké stáže či účast na konferencích upravuje sice pokyn předsedy oborové rady, ale pouze ve velmi obecné rovině. Hodnocení jejich plnění probíhá každý semestr, kdy školitel zpracovává hodnotící zprávu. V květnu se pak koná veřejná prezentace doktorandů 1. a 2. ročníku. Další kontrola studia probíhá v souladu se Studijním a zkušebním řádem VUT a dalšími příslušnými předpisy. Kreditový, nebo jiný objektivnější systém hodnocení není zaveden. V posledních dvou letech FaVU výrazně pracuje na opatřeních, kterými by posílila propojení práce doktorandů s chodem fakulty i zesílila důraz na publikační aktivity.

Mobilita studentů je uspokojivá, v hodnoceném období se uskutečnilo celkem 5 delších studijních pobytů na partnerských pracovištích. Studenti DSP mají možnost využívat smluvního partnerství s řadou zahraničních uměleckých škol, případně se individuálně účastnit mezinárodních tvůrčích dílen nebo samostatně s podporou FaVU realizovat mezinárodní aktivity, např. výstavní projekty v Českých centrech v zahraničí.

Velmi pozitivně je nutno hodnotit uplatnění doktorandů, zejména těch, kteří jsou zaměřeni na problematiku uměleckého provozu, a kteří našli uplatnění ve významných galerijních a muzejních institucích (Muzeum umění v Olomouci, Dům umění města Brna), nebo dalších v kulturních a uměleckých institucích (Národní divadlo v Brně), respektive jako pedagogové na vysokých školách (Stavební fakulta VUT v Brně). Toto propojení doktorského studia s činností předních uměleckých i vzdělávacích a kulturních institucí dokazuje nepochybný přínos DSP na FaVU VUT v Brně ve sféře uměleckého provozu, a zřetelně ukazuje, že právě v této oblasti by i v budoucnosti mohlo počítat těžiště doktorského studia na FaVU VUT.

Závěry

Sebehodnotící zpráva dobře postihuje a realisticky pojmenovává silné stránky i některé omezující faktory současné podoby doktorského studia. AK konstatuje, že pokud bude ještě ve větší míře než dosud důraz položen na další propojení umělecké činnosti s teoretickou reflexí, mj. s ohledem na potřeby uměleckých i vzdělávacích a kulturních institucí, lze předpokládat úspěšný rozvoj doktorského studia.

Doporučení pro vedení vysoké školy

- zvážit změnu do budoucna příliš poněkud limitujícího zaměření DSO na umění ve veřejném prostoru a posílit jeho zacílení na umělecký provoz
- mnohem více propojit DSO s teoretickými aktivitami Katedry teorie a dějin umění
- v souvislosti s nutností detailněji precizovat povinnosti doktorandů a zlepšit kontrolu průběhu jejich studia zvážit přechod na kreditový systém